

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 6Co/243/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7118210747
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 11. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrea Galdunová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2020:7118210747.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Andrey Galdunovej a sudkýň JUDr. Zuzany Stolárovej a JUDr. Viktórie Midovej v spore žalobcov: 1/ W. J., nar. X. X. XXXX, bytom H. A. X, T., 2/ S. J., nar. X.X.XXXX, bytom H. A. X, T., obaja zastúpení JUDr. Vladimírom Pochom, advokátom so sídlom Hviezdoslavova 3, Bardejov, proti žalovanému: Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s., Komenského 50, Košice, IČO: 36 570 460, zastúpenému Advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Kerecman, s.r.o., Rázusova 1, Košice, o preloženie časti verejnej kanalizácie, o odvolaní žalobcov proti rozsudku Okresného súdu Košice I zo dňa 11.6.2019 sp.zn. 15C/23/2018

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Okresného súdu Košice I zo dňa 11. júna 2019 č.k. 15C/23/2018-140 a konanie z a s t a v u j e.

Po právoplatnosti uznesenia bude vec postúpená Okresnému úradu Bardejov.

Žalovaný má proti žalobcom nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Košice I (ďalej len súd prvej inštancie alebo len súd) rozsudkom zo dňa 11.6.2019 č.k. 15C/23/2018-140 žalobu zamietol a žalovanému priznal proti žalobcom v 1. a 2. rade nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobcovia domáhali voči žalovanému povinnosti preložiť časť verejnej kanalizácie podľa geometrického náčrtu spoločnosti Geospol Bardejov, s.r.o. zo dňa 27.2.2018 spôsobom vyšpecifikovanom v petite žaloby.

2. Vec právne posúdil podľa § 191 ods. 1 CSP, § 137 písm. c/ CSP, § 123, § 124, § 126 ods. 1 a 2, § 128 ods. 2, § 135c ods. 1, § 151n ods. 1, § 151o ods. 1 Obč. zák., § 35 ods. 1, ods. 4 a § 42 ods. 6 zákona č. 442/2002 Z.z., § 37a ods. 1, ods. 3, § 9 ods. 1, § 38 ods. 1 písm. c/ zákona č. 138/1973 Z.z.

3. Súd sa predovšetkým zaoberal existenciou naliehavého právneho záujmu so záverom, že tvrdená skutočnosť o tom, že žalobcovia plánujú výstavbu rodinného domu, ktorú bez preloženia časti kanalizácie nie je možné uskutočniť, resp. výstavbou rodinného domu by mohlo dôjsť k ohrozeniu alebo narušeniu verejnej kanalizácie, ide o skutočnosť spôsobilú vyvolať neistotu v právnom postavení žalobcov, keď žalobkyňa v 1. rade je vlastníčkou pozemku, na ktorom žalobcovia plánujú výstavbu rodinného domu.

4. K prvému dôvodu, pre ktorý by mala byť kanalizácia premiestnená z pozemku vo výlučnom vlastníctve žalobkyne v 1. rade uviedol, že stavba verejnej kanalizácie je verejnoprospešnou stavbou, vo vzťahu ku ktorej nie je zákonný dôvod ju odstrániť ani premiestniť. Žalobkyňa je povinná strpieť umiestnenie kanalizačného radu v dôsledku existujúceho zákonného vecného bremena. Stavba verejnej kanalizácie bola povolená podľa platných predpisov, konkrétne výmerom o výstavbe Rady Krajského národného výboru v Prešove, odboru pre vodné hospodárstvo č. VOD/67-1134/55 z 8.11.1955, čo nebolo sporné.

Zákonné vecné bremeno podľa § 37a ods. 1, 3 zákona č. 138/1973 Zb. o vodách vzniklo za splnenia stanovených podmienok dňom nadobudnutia účinnosti zákona č. 199/1995 Z.z., ktorým sa mení vodný zákon, t.j. dňom 1.10.1995, a to vo vzťahu k vodohospodárskym dielam, ktoré boli k tomuto dňu už skolaudované. V danom prípade vecné bremeno vzniklo zo zákona a tým boli upravené pomery medzi vlastníkom pozemkov a vlastníkom verejnej kanalizácie a nemožno ich upravovať znova, preto nie je možná ani aplikácia podľa § 135c Obč. zák.

5. K námietke žalobcov ohľadne formy zásahu do vlastníckeho práva upraveného § 128 ods. 2 Obč. zák. súd uviedol, že v čase, keď sa kanalizácia v 60. rokoch minulého storočia budovala, žalovaný ako právny subjekt neexistoval, a preto nemohol vlastníť pozemky vo vlastníctve žalobkyne v 1. rade, resp., ktoré boli vo vlastníctve jej právnych predchodcov. Kanalizácia sa musela preto viesť po pozemkoch v užívaní súkromných osôb. Žalobkyňa v 1. rade ako aktuálna vlastníčka pozemkov je povinná strieť umiestnenie kanalizácie na svojich pozemkoch v dôsledku existujúceho zákonného vecného bremena.

6. Vo vzťahu k námietke ako druhého dôvodu, pre ktorý žalobcovia požadovali nárok za odôvodnený, a to, že časť verejnej kanalizácie prechádza cez pozemok žalobkyne, pričom nemá spád v zmysle normy STN 736701, súd uviedol, že technická norma uvádza iba odporúčaný sklon potrubia, pričom kanalizačné potrubie je v súčasnej dobe v dobrom technickom stave a proti jeho technickému stavu neboli vznesené žiadne námietky.

7. K navrhovanému vykonaniu dokazovania výsluchom O.. R. U., projektanta, ktorý vypracoval projektovú dokumentáciu k existujúcej kanalizácii uviedol, že ide o nadbytočné a nevhodné doplnenie dokazovania, keďže z dokazovania vyplynulo, že na pozemkoch žalobkyne v 1. rade bolo zriadené zákonné vecné bremeno, ktoré je žalobkyňa povinná strieť a keď spádové pomery sú v slovenských technických normách iba odporúčaním. Preto súd predmetný návrh žalobcov na vykonanie dokazovania neakceptoval.

8. Vo vzťahu k žalobcovi v 2. rade, ktorý nie je vlastníkom a ani spoluvlastníkom dotknutých pozemkov, čo vyplýva z listu vlastníctva č. XXXX, kat. úz. T. uviedol, že ide o osobu, ktorá nie je aktívne vecne legitimovaná na podanie predmetnej žaloby.

9. Na základe všetkých uvedených dôvodov a citovaných zákonných ustanovení žalobu zamietol. Výrok o trovách konania odôvodnil ust. § 255 ods. 1 CSP, na základe čoho žalobcov ako neúspešné strany v spore zaviazal vo vzťahu k úspešnému žalovanému v rozsahu 100%.

10. Proti predmetnému rozsudku podali odvolanie v zákonnej lehote žalobcovia v celom rozsahu, a to z odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b/, písm. e/, písm. f/ a písm. h/ CSP. Odvolatelia v prvom rade zdôraznili, že nenavrhovali zriadenie vecného bremena spočívajúce v prechode kanalizácie cez pozemok žalobkyne v 1. rade, nakoľko im je jasné, že sa jedná o tzv. zákonné vecné bremeno upravené v zákone č. 138/1973 Z.z. o vodách. Zdôraznili, že sa domáhajú preloženia časti verejnej kanalizácie tak, ako to opísali v podanej žalobe z dôvodu, že jestujúca kanalizácia nespĺňa kritériá podľa príslušných smerníc. Opätovne zdôraznili, že z projektovej dokumentácie spoločnosti Geospol Bardejov s.r.o., predmetom ktorej bolo zameranie časti existujúcej verejnej kanalizácie DN 500, ulica Kutuzovova a Kellerova, Bardejov, vyplýva, že boli zamerané dve existujúce revízne kanalizačné šachty nachádzajúce sa na parcele č. 1592/2 a 4262/1. Dĺžka potrubia medzi kanalizačnými šachtami je 33,05 m a výškový rozdiel kanalizačných šacht je 0,07 m. Z toho je zrejmé, že v prípade pozemku žalobcov je v skutočnosti spád kanalizačného potrubia 0,8 promile. Z projektu vypracovaného O.. R. U. vyplýva, že spád potrubia návrhu preložky potrubia verejnej kanalizácie podľa normy ST 736701 pri svetlosti D 500 mm, je minimálne 4,43 promile. Geodét po premeraní spádových pomerov zameral dno šachty a zistil, že pre plynulé odvádzanie spláškových vôd je vzhľadom na dimenziu potrubia D 500 požadovaný sklon aspoň 3 promile. Súčasný stav uloženia potrubia je preto neuspokojivý a ohrozuje pozemok žalobkyne v 1. rade.

11. Odvolatelia mali za to, že súd prvej inštancie vôbec nebral do úvahy tvrdenia žalobcov a tiež nimi predložené dôkazy potvrdzujúce oprávnenosť ich nároku, tiež naliehavý právny záujem, nakoľko prakticky už v súčasnosti dochádza k porušovaniu právneho stavu. Žalobcovia plánujú na spornej časti pozemku výstavbu rodinného domu. Tým, že časť verejnej kanalizácie by viedla pod plánovanou stavbou, bola by ohrozená aj výstavba rodinného domu, a preto je potrebné zabezpečiť taký prechod

kanalizácie v spornom úseku, ktorý v čo najmenšej miere obmedzuje vlastnícke právo žalobcov. Tiež uviedli, že projekt presunu časti verejnej kanalizácie by bolo možné zrealizovať, ak sú zaznamenané šachty, pričom samotná projektová dokumentácia rieši preloženie verejnej kanalizácie. Súd uvedenú projektovú dokumentáciu vôbec nebral do úvahy a tento navrhnutý dôkaz nevykonal. Okrem toho im nie je zrejmé, pokiaľ ide o tvrdenie súdu o tom, že technická norma ST 736701, na ktorú sa žalobcovia odvolávajú, má iba odporúčací charakter a kanalizačné potrubie je v dobrom technickom stave, na základe čoho súd dospel k takémuto konštatovaniu bez toho, aby to riadne odôvodnil. Geodét, ktorý premeral spádové pomery a zameral dno šachty zistil, že pre plynulé odvádzanie splaškových vôd je vzhľadom na dimenziu potrubia absolútne nevyhovujúci sklon. Túto skutočnosť tvrdili žalobcovia už v podanej žalobe a v podanom vyjadrení, o čom aj priložili dôkazy, na ktoré skutočnosti a dôkazy však súd neprihliadol a obmedzil sa na strohé konštatovanie, že kanalizačné potrubie je v dobrom technickom stave. Rovnako nevykonal ani navrhnutý dôkaz, a to výsluch znalca O.. R. U.. Súd prvej inštancie nevzal do úvahy dôkazy a skutočnosti uvedené a predložené žalobcami, riadne neodôvodnil, prečo je tomu tak, naopak, len sa stotožnil s tvrdeniami žalovaného, bez riadneho odôvodnenia. Súd prvej inštancie pritom nebral do úvahy dôkazy, že projekt sa dá realizovať, ak sú zaznamenané šachty, že projektová dokumentácia reálne rieši preloženie verejnej kanalizácie, že spád je možné preložiť popri plote, ďalej, že jestvujúca kanalizácia nespĺňa kritéria ani podľa smerníc, ďalej, že pozemok je bezcenný, ak sa prekládka verejnej kanalizácie nevykoná mimo pozemku žalobcov, ďalej, že ide o neoprávnený zásah do vlastníckych práv žalobcov, ďalej, že žalobcovia dali návrh žalovanému na odškodnenie, keďže nemá záujem vykonať prekládku verejnej kanalizácie a ďalej, keď súd a ani žalovaný nerešpektovali STN normy, ktoré rozhodne nie sú orientačné, ale záväzné pre všetkých. Na základe toho navrhli odvolaciemu súdu napadnutý rozsudok zrušiť a vrátiť mu vec na ďalšie konanie.

12. K predmetnému odvolaniu podal žalovaný vyjadrenie, podľa ktorého žiadal napadnutý rozsudok potvrdiť, pretože vo výroku je vecne správny. Poukázal na to, že v dôsledku existujúceho zákonného vecného bremena je vlastník povinný rešpektovať v nevyhnutnej miere a rozsahu zákonom zriadené vecné bremeno. U vecných bremien zriaďovaných priamo zo zákona ide vo svojej podstate o verejnoprávne obmedzenie vlastníka nehnuteľnosti a takéto obmedzenie vlastníckych práv je výrazom prevahy verejného záujmu nad záujmom jednotlivca bez toho, aby zasahovanie bolo podmienené súhlasom zo strany dotknutého vlastníka a bez toho, aby existencia obmedzenia podávajúca sa z vecného bremena bola zrejmá zo zápisu v katastri nehnuteľnosti. Zákonné vecné bremeno vzniklo podľa § 37a ods. 1, 3 zákona č. 138/1973 Zb. o vodách za splnenia v ňom stanovených podmienok dňom nadobudnutia účinnosti zákona č. 199/1995 Z.z., t.j. dňom 1.10.1995, a to vo vzťahu k vodohospodárskym dielam, ktoré boli k tomuto dňu už kolaudované, resp. k nim bolo aspoň vydané právoplatné povolenie na vodohospodárske dielo. Je tomu tak preto, že nová právna úprava nestanovila v prechodných ustanoveniach, že by sa vzťahovala na vodohospodárske stavby zriadené pred jej účinnosťou. Z ustálenej súdnej praxe vyplýva, že zriadenie a prevádzkovanie vodovodného alebo kanalizačného radu na pozemku bez súhlasu jeho vlastníka pred dňom účinnosti zákona č. 199/1995 Z.z. nepredstavuje neoprávnený zásah do vlastníctva vlastníka pozemku (§ 126 OZ), nejde o neoprávnenú stavbu (§ 135c OZ), v dôsledku čoho nemožno súdnym rozhodnutím usporiadať ani pomery medzi vlastníkom verejného vodovodu alebo verejnej kanalizácie a vlastníkom pozemku zriadením vecného bremena (§ 135c ods. 3 OZ). Mal za to, že namietaná norma STN uvádza iba odporúčaný, prípadne neodporúčaný sklon potrubia, a preto nemožno súhlasiť s vyjadrením žalobcov, že súčasný stav uloženia potrubia je neuspokojivý, pretože predmetné kanalizačné potrubie je v dobrom technickom stave.

13. Ďalšie vyjadrenia v odvolacom konaní podané neboli.

14. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalovaného ako podané včas oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 a § 380 CSP a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov a dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky ani na potvrdenie ani na zmenu napadnutého rozsudku.

15. Odvolací súd zistil, že konanie trpí vadou, ktorá sa týka procesných podmienok, pre ktorý prípad odvolací súd na zistenú vadu konania prihliadne aj v prípade, keď nebola v odvolacích dôvodoch uplatnená (§ 380 ods. 2 CSP).

16. Predmetom konania je nárok žalobcov ako fyzických osôb, uplatnený voči Východoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a.s., ktorou sa domáhajú uloženia povinnosti žalovanému preložiť časť verejnej kanalizácie podľa geometrického náčrtu spoločnosti Geopol Bardejov, s.r.o. z 27.2.2018 spôsobom v žalobe bližšie špecifikovaným.

17. Podľa názoru odvolacieho súdu predmetný nárok, vzhľadom na jeho vecný charakter, nespadá do právomoci súdov.

18. Pod právomocou všeobecne rozumieme sumár oprávnení a povinností rozhodovacieho charakteru orgánov ochrany práva, uplatňovaných pri ochrane porušených alebo ohrozených subjektívnych práv jednotlivcov, fyzických alebo právnických osôb. Ústavná podoba tejto koncepcie je normatívne zakotvená v čl. 46 Ústavy SR, v zmysle ktorého sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky (Občiansky súdny poriadok, Komentár - I. diel, 2. vydanie, Števček/Ficová a kolektív, 2009, C.H.Beck, str. 16 až 17).

19. V občianskom súdnom konaní súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány. Iné spory a veci prejednávajú a rozhodujú súdy, len ak to ustanovuje zákon (§ 3, § 4 CSP).

20. Citované ustanovenia vymedzujú právomoc súdov, t.j. okruh vecí, v ktorých realizácia je právom, ale aj povinnosťou súdov.

21. Z procesného hľadiska civilná právomoc súdov predstavuje procesnú podmienku (podmienku konania), ktorej nedostatok predstavuje neodstrániteľnú vadu konania. Absencia civilnej právomoci má vždy za následok zastavenie konania a postúpenie veci na prejednanie a rozhodnutie tomu orgánu, do ktorého právomoci vec patrí. Civilný sporový poriadok ako procesný kódex v rámci vymedzenia právomoci súdov používa akúsi generálnu klauzulu, pod ktorú spadajú všetky právne záležitosti súkromnoprávneho charakteru a na základe konkrétneho zákonného ustanovenia i iné právne záležitosti, ktoré spadajú do právomoci civilných súdov. Iba v prípade, že by určitá právna záležitosť nebola v kompetenčných predpisoch pokrytá vôbec (teda by nespádala do právomoci žiadneho iného orgánu ochrany práva), platí nevyvrátiteľná domnienka, že patrí do právomoci súdu.

22. Súdy neprejednávajú a nerozhodujú právne veci vyplývajúce z verejnoprávnych vzťahov s výnimkou prípadov, ak zákon výslovne zveruje takéto právne veci do právomoci civilného súdu.

23. Pri vyriešení otázky, či daná vec patrí do právomoci súdu, je nutné predovšetkým zistiť, z akého právneho vzťahu žalobca vyvodzuje ním uplatnený nárok. Nárok ako predmet súdneho konania je vo všeobecnosti charakterizovaný opísaním skutkových okolností, ktorými odôvodňuje žalobca svoj nárok a žalobným petitom. Posúdenie zistených skutkových okolností pod určitú právnu normu je úlohou súdu (pozri tiež uznesenie NS SR sp.zn. 3Cdo/81/2007).

24. Súkromnoprávne vzťahy, z ktorých vychádzajú súkromnoprávne spory a iné veci, sú charakterizované najmä právnou rovnosťou a vôľovou autonómiou ich účastníkov. Ich postavenie je rovnocenné, čo znamená, že jeden z účastníkov súkromnoprávneho vzťahu nie je oprávnený jednostranne ukladať povinnosti druhému účastníkovi a ani sám autoritatívne vynucovať splnenie povinnosti druhého účastníka súkromnoprávneho vzťahu (Civilný sporový poriadok, Komentár, Edmund Horváth - Andrea Andrášiová, 2015, Wolters Kluwer, str. 35).

25. Naproti tomu verejnoprávne vzťahy ako vzťahy upravené normami verejného práva, sú postavené na princípe nadriadenosti a podriadenosti subjektov a pre tieto právne vzťahy je typické, že jeden zo subjektov (orgán verejnej moci) ukladá jednostranne druhému účastníkovi právneho vzťahu na základe zákona a presne ustanoveným spôsobom povinnosti prostredníctvom autoritatívnych administratívnych aktov aplikácie práva. V týchto vzťahoch vystupuje zjavne do popredia princíp nerovnosti účastníkov a chýba tu autonómia vôle podriadeného účastníka (pozri tiež uznesenie NS SR sp.zn. 3Cdo/81/2007).

26. Odvolací súd má za to, že prejednávaná vec predstavuje nárok verejnoprávnej povahy, o ktorom má právo rozhodnúť orgán odlišný od súdu.

27. V predmetnom konaní bol nárok žalobcami vymedzený určitým spôsobom a súčasne s jasným a zreteľným záverom o tom, čoho sa ním žalobcovia domáhajú.

28. Niet pritom pochybností o tom, vychádzajúc zo skutkových okolností vyjadrených v žalobe, zo znenia petítu žaloby a z obsahu celého spisu, že žalobcovia sa ako manželia, z ktorých žalobkyňa v 1. rade je výlučnou vlastníčkou nehnuteľnosti - pozemku, cez ktoré prechádza potrubie verejnej kanalizácie, resp. jeho časť (vybudované z cca pred 40-timi rokmi v zmysle zákonov vtedy platných), domáhajú preloženie časti tejto verejnej kanalizácie.

29. V konaní nebolo sporným, že ide o existujúcu verejnú kanalizáciu, bola prevedená za účelom odvedenia splaškových a povrchových vôd z mesta Bardejov podľa projektov schváleným SVH Bratislava zo dňa 15.6.1954 tak, ako to vyplýva z bodu 7. napadnutého rozsudku.

30. Ide o zriadenie verejnej kanalizácie, teda verejnoprospešnej stavby, ktorá v súlade s ust. § 3 ods. 7 zák. č. 442/2002 Z.z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách, je vodnou stavbou podľa osobitného predpisu (ktorým je zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách, pozn. odvolacieho súdu).

31. Zák. č. 442/2002 Z.z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách rieši aj prípad predpokladaný uplatnenou žalobou, keďže žalobcovia požadujú preložiť časť verejnej kanalizácie zo strany žalovaného, teda sa domáhajú preložky verejnej kanalizácie v zmysle ustanovenia § 35 uvedeného zákona, ktoré upravuje možnosť a spôsob preložky verejného vodovodu alebo verejnej kanalizácie.

32. Podľa ust. § 35 ods. 1 tohto zákona, preložkou verejného vodovodu alebo verejnej kanalizácie sa rozumie čiastková zmena ich smerovej alebo výškovej trasy alebo premiestnenie niektorých prvkov tohto zariadenia.

33. Podľa ust. § 35 ods. 2 tohto zákona, preložku možno vykonať len s písomným súhlasom vlastníka verejného vodovodu alebo verejnej kanalizácie, prípadne prevádzkovateľa vtedy, ak nie sú dotknuté požiadavky na zabezpečenie vody na hasenie požiarov. Tým nie sú dotknuté povinnosti vyplývajúce z osobitného predpisu.22)

34. Na konanie podľa zákona č. 442/2002 Z.z. - o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní (zákon č. 71/1967 Zb.), ak tento zákon neustanovuje inak.

35. Z uvedeného vyplýva, že ak zákon č. 442/2002 Z.z. - o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách oprávňuje správny orgán, v konaní vykonanom podľa všeobecných predpisov o správnom konaní, aby konal vo veciach upravených v tomto zákone (pokiaľ zákon výslovne neustanovuje inak), potom správny orgán je tým, kto koná a rozhoduje aj o prekládke verejnej kanalizácie.

36. Už citované ust. § 35 ods. 2 tohto zákona odkazuje na osobitný predpis, ktorým je zákon č. 50/1976 Zb. (stavebný zákon) a teda napovedá, že preložku verejnej kanalizácie bude potrebné realizovať v zmysle tohto osobitného predpisu.

37. Uvedené korešponduje s ust. § 26 zák. č. 364/2004 Z.z. o vodách, a to v tom zmysle, že zákon podmieňuje uskutočnenie vodnej stavby, tiež jej zmenu, zmenu v užívaní, zrušenie alebo odstránenie, povolovacím konaním, ktoré je v kompetencii orgánu štátnej vodnej správy.

38. Podľa ust. § 26 ods. 1 zák. č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len vodný zákon), povolenie orgánu štátnej vodnej správy sa vyžaduje na uskutočnenie vodnej stavby, jej zmenu, zmenu v užívaní, zrušenie alebo odstránenie vodnej stavby. Povolenie na vodnú stavbu možno vydať len, ak je vydané povolenie na osobitné užívanie vôd, ak sa podľa tohto zákona vyžaduje, alebo sa povolenie na osobitné užívanie vôd povoľuje najneskôr so stavebným povolením. Na uskutočnenie stavebných úprav na vodnej stavbe postačuje ohlásenie orgánu štátnej vodnej správy. Orgán štátnej vodnej správy môže určiť, že ohlásenú stavebnú úpravu možno uskutočniť len na základe stavebného povolenia. Na konanie vo veci ohlásenia

sa vzťahuje osobitný predpis.31b) Na uskutočnenie jednoduchého vodného zariadenia sa nevyžaduje povolenie orgánu štátnej vodnej správy ani ohlásenie orgánu štátnej vodnej správy.

39. Podľa ust. § 26 ods. 2 vodného zákona, v povolení na vodné stavby orgán štátnej vodnej správy určí záväzné podmienky 32) na uskutočnenie stavby a užívanie stavby.

40. Podľa ust. § 26 ods. 3 vodného zákona, pri vodných stavbách má orgán štátnej vodnej správy pôsobnosť stavebného úradu podľa osobitného predpisu 33) s výnimkou pôsobnosti vo veciach územného rozhodovania a vyvlastnenia. Orgán štátnej vodnej správy, ktorý je príslušný na povolenie vodnej stavby, rozhoduje aj o užívaní stavby vydaním kolaudačného rozhodnutia. 34)

41. Podľa ust. § 26 ods. 3 vodného zákona, povolenie orgánu štátnej vodnej správy na uskutočnenie, zmenu alebo odstránenie vodnej stavby je súčasne stavebným povolením 35) a povolenie na jej uvedenie do prevádzky je súčasne kolaudačným rozhodnutím. 36)

42. Preložku verejnej kanalizácie je potrebné podradiť pod zmenu vodnej stavby (§ 26 ods. 1 vodného zákona).

43. Ako ďalej vyplýva z citovaného ust. § 26 ods. 3 vodného zákona, pri vodných stavbách má orgán štátnej vodnej správy pôsobnosť stavebného úradu podľa osobitného predpisu (zák. č. 50/76 Zb.).

44. Z uvedeného vyplýva, že povoľovacie konanie ohľadne preložky verejnej kanalizácie ako zmeny vodnej stavby v zmysle § 26 ods. 1 Zákona o vodách, spadá výlučne do právomoci orgánu štátnej vodnej správy a nie do právomoci súdu.

45. Okruh orgánov štátnej vodnej správy a ich pôsobnosť je vymedzená v ust. § 58 a nasledujúcich vodného zákona, keď z ust. § 61 písm. c) vyplýva, že okresný úrad vo veciach štátnej vodnej správy je špeciálnym stavebným úradom vo veciach vodných stavieb (§ 26 ods. 3).

46. V súvislosti s nedostatkom právomoci súdu rozhodnúť o uplatnenom nároku, odvolací súd poukazuje na závery odôvodnenia rozsudku NS SR sp. zn. 1Cdo/190/2004, a to napriek tomu, že predmetný rozsudok rieši prekládku elektrického vedenia, pretože predmetné rozhodnutie je primeraným spôsobom aplikovateľné aj v prejednávanej veci.

47. Zo spomínaného rozsudku odvolací súd cituje relevantnú časť odôvodnenia: „Zriadenie ochranného pásma, určenie vzdialeností, rozhodovanie o výnimkách a zákonné definovanie, k čomu slúži ochranné pásmo (na zabezpečenie spoľahlivej a plynulej prevádzky elektroenergetického zariadenia a na zabezpečenie ochrany života a zdravia osôb a majetku) upravujú ustanovenia § 19, § 42 ods. 4 zákona č. 70/1998 Z.z. (resp. § 36, § 69 ods. 11 zákona č. 656/2004 Z.z.). Možnosť a spôsob preložky elektroenergetického rozvodného zariadenia upravuje ustanovenie § 20 zákona č. 70/1998 Z.z. (resp. § 38 zákona č. 656/2004 Z.z.). Z doposiaľ uvedeného vyplýva, že ak zákon o energetike (zákon č. 70/1998 Z.z., aj zákon č. 656/2004 Z.z.) oprávňuje správny orgán v konaní, vykonanom podľa všeobecných predpisov o správnom konaní, aby konal vo veciach upravených v tomto zákone (pokiaľ zákon výslovne neustanovuje inak), potom správny orgán koná a rozhoduje aj o prekládke elektrického vedenia v spojitosti s nedodrzaným ochranným pásmom a hrozbou škody na živote a zdraví osôb a majetku, pretože uvedeného sa domáhal žalobca. Právomoc správneho orgánu v prejednávanej veci zvyrazňuje aj obsah ďalších ustanovení zákona o energetike. Zákon č. 70/1998 Z.z. napr. ukladá držiteľovi licencie povinnosť zabezpečiť, aby technické zariadenia používané na výkon licencovanej činnosti spĺňali požiadavky na kvalitu, bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, bezpečnosť technických zariadení a životné prostredie, ustanovené osobitnými predpismi [§ 9 ods. 10 písm. b) zákona č. 70/1998 Z.z.], úrad vydáva predchádzajúci súhlas na výstavbu, rekonštrukciu alebo na zrušenie energetického zariadenia, ak ide o energetické zariadenia na rozvod a tranzit elektriny vysokého napätia a veľmi vysokého napätia [§ 10 ods. 3 písm. b) zákona č. 70/1998 Z.z.]. Aj na základe uvedeného hľadiska je rozhodnutie o nároku žalobcu tak, ako bol formulovaný v žalobnom petite a ako bol žalobcom odôvodnený (hrozba škody na živote a zdraví osôb a majetku žalobcu) v právomoci správneho orgánu, v danom prípade Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky, vykonávajúcom štátnu správu v energetike. Práve tento správny orgán podľa zákona rozhoduje - okrem iného - o uplatnení opatrení, ak ide o ohrozenie bezpečnosti a spoľahlivosti prevádzky sústavy a siete alebo ohrozenie života a zdravia ľudí alebo majetku fyzických

osôb a právnických osôb. Uvedené opatrenia sa môžu ukladať aj ako povinnosť zabezpečiť alebo vykonať technické alebo organizačné opatrenia alebo povinnosť zdržať sa konania alebo činností. Proti takémuto rozhodnutiu možno podať opravný prostriedok; rozklad nemá odkladný účinok [§ 3 ods. 1 písm. a), § 3 ods. 2 písm. i) bod 4, § 3 ods. 3 písm. b) a c) a § 3 ods. 5 zákona č. 656/2004 Z.z.]. V zmysle uvedeného o nároku žalobcu nemal konať a rozhodovať súd, pretože v občianskom súdnom konaní nemožno prejednávať a rozhodovať veci upravené zákonom o energetike, ktoré podľa § 41 zákona č. 70/1998 Z.z. (resp. § 67 zákona č. 656/2004 Z.z.) majú byť prejednané v konaní vykonanom podľa všeobecných predpisov o správnom konaní.“

48. Zo spomínaného rozsudku odvolací súd ďalej cituje relevantnú časť odôvodnenia: „Iný záver o právomoci súdu prejednať a rozhodnúť danú vec nemožno vyvodiť ani z toho, že prvostupňový súd (a osvojením si jeho záverov aj odvolací súd) v rozhodnutí právne argumentoval ustanovením § 151n, § 151o a § 417 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Napriek tomu, že zákon č. 79/1957 Zb. v súvislosti s výstavbou elektrického vedenia používal pojem "vecné bremeno" (§ 22) nemožno prijať záver, že ide o súkromnoprávne oprávnenie. V danom prípade ide o zákonné (legálne) vecné bremená, ktoré sú inštitútmi svojho druhu, dané vo verejnom záujme a patriace do sféry verejného práva. Ich podstata spočíva v tom, že ide o verejnoprávne obmedzenie vlastníckeho práva alebo tiež o vymedzenie obsahu vlastníckeho práva verejnoprávnym predpisom. O tom, či ide o inštitúty práva súkromného alebo verejného, rozhoduje podstata týchto inštitútov, nie ich pomenovanie. Rozhodovanie o žalobe súvisiace s existenciou (teda aj zmenou) takýchto vecných bremien nie je preto v právomoci súdu. K podobným záverom v danej veci možno dospieť aj v súvislosti s aplikáciou ustanovenia § 417 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Ochranné pásmo (jeho nerešpektovanie) a prekládka elektrického vedenia (t.j. premiestnenie niektorých prvkov elektroenergetického rozvodného zariadenia alebo zmena jeho trasy), nie sú inštitútmi súkromného práva, ale ide o verejnoprávne oprávnenia vyplývajúce zo zákona o energetike. V občianskom súdnom konaní nemožno teda prejednávať a rozhodovať veci upravené zákonom o energetike, ktoré majú byť prejednané v konaní vykonanom podľa všeobecných predpisov o správnom konaní alebo zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov; nebolo teda možné vydať rozhodnutie o tom, že žalovaná je povinná viesť elektroenergetické rozvodné zariadenie podzemným káblom alebo preložkou vedenia mimo obec, a to ani podľa ustanovenia § 417 ods. 2 Občianskeho zákonníka. ... V prípade vážneho ohrozenia škodou priznáva Občiansky zákonník v rámci prevenčných povinností ohrozenému právo domáhať sa návrhom na začatie konania na súde, aby ohrozovateľovi bola uložená povinnosť vykonať určité vhodné opatrenia na odvrátenie hroziacej škody; opatrenie môže spočívať v povinnosti ako zdržania sa určitého konania či určitej činnosti (povinnosť pasívna), tak priamo v určitom konaní či výkone, ktorým by hrozba vzniknutej škody bola odvrátená (povinnosť aktívna). Časová súvislosť medzi hrozbou vzniknutej škody a opatrením na jej odvrátenie vyžaduje, aby súd také opatrenie uložil v danom časovom horizonte. Ani ohrozený žalobca sa však nemôže podľa tohto ustanovenia domáhať na súde ochrany takým navrhovaným opatrením, ktorý je zo zákona zverený rozhodnutiu správneho orgánu (v danom prípade Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky) a navyše podlieha povoleniu rozhodnutím vydaným v stavebnoprávnom konaní (k podobným záverom dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí 3 Cdo 81/2000 z 27. marca 2002 - pozri R 51/2004).“

49. Rovnaké právne závery prijal Najvyšší súd SR vo svojom uznesení zo dňa 29.5.2009 sp. zn. 7Cdo/218/2018 vo veci premiestnenia nadzemného elektrického vedenia vrátane stĺpa elektrického vedenia, z ktorého v jeho bode 13 vyplýva: „Dovolací súd sa v danom prípade stotožňuje so závermi, ku ktorým už dospel najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 1Cdo/19/2014; v ňom uviedol, že ak zákon o energetike (účinný v rozhodnom čase, pozn.) oprávňuje správny orgán v konaní, vykonanom podľa všeobecných predpisov v správnom konaní, aby konal vo veciach upravených v tomto zákone (pokiaľ zákon výslovne neustanovuje inak), potom správny orgán koná a rozhoduje aj o prekládke elektrického vedenia v spojitosti s nedodrzaným ochranným pásmom a hrozbou škody na živote a zdraví osôb a majetku, pretože uvedeného sa domáhal žalobca“.

50. Citované rozhodnutia sú aplikovateľné tiež na posúdenie právomoci súdu ohľadne uplatneného nároku za situácie, keď žalobcovia svoj nárok odôvodňujú o.i. z dôvodu ochrany vlastníckeho práva žalobkyne pred poškodením (znehodnotením) predmetu jej vlastníctva, a to so záverom z nich vyplývajúcim, t.j. že právomoc súdu nie je daná ani z tohto dôvodu.

51. Zo všetkých uvedených dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že konanie v napadnutej veci nespadá do právomoci súdov, ale do právomoci okresného úradu vo veciach štátnej vodnej správy, ktorý je špeciálnym stavebným úradom vo veciach vodných stavieb (§ 26 ods. 3). Týmto vecne a miestne príslušným je Okresný úrad Bardejov.

52. Podľa ust. § 389 ods. 1 písm. a/ CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak neboli splnené procesné podmienky (a/).

53. Podľa ust. § 391 ods. 1 CSP, ak odvolací súd zruší rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, prerušiť konanie, schváliť zmier, zastaviť konanie alebo postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci vec patrí.

54. Odvolacím súdom konštatovaný nedostatok právomoci súdu prejednať a rozhodnúť žalobou uplatnený nárok predstavuje procesný nedostatok konania, pre ktorý odvolací súd v súlade s § 389 ods. 1 písm. a/ v spojení s § 391 ods. 1 CSP napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil, konanie zastavil a vec postúpil Okresnému úradu Bardejov ako príslušnému orgánu.

55. Podľa ust. § 396 ods. 1 CSP, ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

56. Podľa ust. § 256 ods. 1 CSP, ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

57. Zastavenie konania procesne zavinili žalobcovia tým, že si uplatnili nárok na súde, ktorý nemá právomoc vo veci, teda procesne zavinili tento nedostatok, ktorý v konečnom dôsledku viedol k zastaveniu konania. Žalovaný má preto proti nim nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie (§262 ods. 2 CSP) po právoplatnosti tohto rozhodnutia.

58. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).